

BOSNA I HERCEGOVINA
Ministarstvo vanjske trgovine
i ekonomskih odnosa
Ured za veterinarstvo
Bosne i Hercegovine
SARAJEVO

Dobrobit životinja

Inga Dujmović dr. vet.med.,

Slobodanka Čekić dr. vet. med.

FVO misija

Sarajevo, 07.-11. 07. 2008. godine

Nadležna tijela na državnom nivou

- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine
- Ured za veterinarstvo BiH
  - Odjeljenje za zdravlje i dobrobit životinja

Nadležna tijela na entitetskom nivou

- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS - resor veterinarska služba;
- Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva FBiH – sektor veterinarska služba;
- Republička uprava za inspekcijske poslove - odjel veterinarske inspekcije;
- Federalna uprava za inspekcijske poslove - odjel veterinarske inspekcije;
- Odjeljenje za poljoprivredu pododjeljenje za veterinarstvo Brčko Distrikta BiH;
- Inspektorat Brčko Distrikta.

Nadležna tijela na lokalnom nivou

- Kantonalna ministarstva poljoprivrede - odjel veterinarska služba;
- Kantonalni inspektorati - odjel veterinarska inspekcija;
- Opštinski veterinarski inspektori (RS).

Trenutno stanje u BiH

- Legislativa na snazi kojom se djelimično regulira ova oblast je:
- *Zakon o veterinarstvu BiH (“Sl. glasnik BiH” broj: 34/02)*
- *Zakon o veterinarstvu FBiH (“Sl. Glasnik FBiH” broj: 46/00)*
- *Zakon o veterinarstvu RS (“Sl. Glasnik RS” broj: 42/08)*

- *Odluka o načinu obavljanja v-z pregleda i kontrole životinja prije klanja i proizvoda životinjskog porijekla (“Sl. glasnik BiH” broj: 82/06)*
- *Pravilnik o načinu utovara, pretovara i istovara pošiljaka životinja, proizvoda, i otpadaka životinjskog porijekla, uslovima koje mora ispunjavati prijevozno sredstvo, higijensko-tehničkim uvjetima koje mora ispunjavati pošiljka i obrascu uvjerenja koje mora ispunjavati pošiljka. (“Sl.glasnik RS” br. 07/1996 i “Sl. glasnik SFRJ” br. 69/90)*

Sistemi kontrole dobrobiti životinja

- Sukladno odredbama članka 83. i 86. Zakona o veterinarstvu BiH, neposrednu inspekcijsku kontrolu provode nadležna tijela entiteta i Brčko Distrikta kroz :
- *Zakon o inspekcijama FBiH ("SL. Glasnik FBiH" broj: 69/05) i*
- *Zakon o inspekcijama RS ("Sl. Glasnik RS" broj: 113/05).*

Prava i dužnosti imalaca i čuvara životinja

- Imalaci i čuvari životinja imaju obavezu voditi računa o zdravstvenoj zaštiti životinja i njihovoj dobrobiti.
- Nastambe i objekti u kojima su smještene životinje moraju biti primjerene pripadnoj vrsti i kategoriji životinja, te opremljene tako da mogu zadovoljiti biološke potrebe pripadne vrste i kategorije životinja.

Prava i dužnosti imalaca i čuvara životinja

- Svaki držalac životinja mora sa životinjom humano postupati i životinju zaštititi od patnji i bolova, te pravovremeno zatražiti veterinarsku pomoć.
- Bolesnoj ili ozlijeđenoj životinji mora se, čim je moguće prije, pružiti odgovarajuća veterinarska pomoć i potrebna njega, osim ako bolest ili ozljeda nije takva da životinju treba odmah usmrtiti.
- Zabranjeno je zlostavljati i mučiti životinje tokom uzgoja, držanja, korištenja, radne upotrebe ili posebnih oblika školovanja (dresura).

Dobrobit životinja pri transportu

- Utovar, pretovar i istovar pošiljaka životinja moraju biti brzi i stručni da bi se izbjeglo mučenje životinja, kao i dodir sa drugim životinjama.
- U jedno prijevozno sredstvo utovaraju se životinje iste vrste, a za potrebe poljoprivrednog domaćinstva, mogu se utovarati i životinje različitih vrsta.

- Utovar, pretovar i istovar životinja u unutarnjem prometu podliježe obaveznom veterinarsko-zdravstvenom pregledu
- Veterinarski inspektor ima pravo i dužnost zabraniti upotrebu postaja i pristaništa za utovarivanje, premiještanje i istovarivanje životinja, ako ne ispunjavaju propisane uvjete.

Dobrobit životinja na klaonicama

- Tijekom istovara životinja u krug klaonice odgovorna osoba veterinarskom inspektoru predaje stočni pasoš, svjedodžbu i dokument o prijavi kretanja.
- Životinje se istovaraju brzo i stručno, kako bi se izbjeglo mučenje životinja, kao i dodir sa drugim životinjama.
- U stajama i oborima mora se osigurati napajanje životinja, a ako se zadržavaju duže od 12 sati i hranjenje.
- Životinje se moraju zaklati u roku 72 sata od dolaska, osim u slučaju više sile.

Pregled životinja prije klanja

- Veterinarski inspektori ili ovlaštene veterinarne (koji ispunjavaju zakonom propisane uvjete za veterinarskog inspektora) koji obavljaju veterinarsko-zdravstveni pregled životinja prije klanja (u području kontrole koja se odnosi na zaštitu životinja od mučenja) imaju mjerodavnost zabraniti klanje životinja ako nisu ispunjeni zakonom propisani uvjeti, te narediti mjere za zaštitu životinja od mučenja.

- Životinje koje su povrijeđene, na umoru ili su uginule po dolasku označavaju se ušnim markicama crvene boje sa oznakom “K” i dekarakteriziraju.
- Kahektične životinje ubijaju se bez mučenja u prostorijama za sumnjive životinje ili izdvojenom prostoru pogodnom za pranje i dezinfekciju.
- Veterinarski inspektor vodi evidencije povrijeđenih, bolesnih i životinja koje su uginule po dolasku na obrascima br. 3 i 4.

- Životinje se iz depoa odvođe na omamljivanje i klanje bez uzbuđivanja, nanošenja boli i ozljeda.
- Za gonjenje životinja dopušta se samo upotreba električnih goniča bez oštrih vrhova odnosno upotreba platnenih bičeva.
- Za prijenos ozlijeđene životinje da mjesta omamljivanja i klanja mora se osigurati oprema prema veličini životinje.

Omamljivanje

- Prije klanja životinje se omamljuju na stručan način, bez dodatnog maltretiranja, i to:
- konji - uređajima sa penetrirajućim klinom, ili uređajima koji izazivaju potres mozga udarcem u čelo ili elektronarkozom;
- goveda - uređajima koji izazivaju potres mozga udarcem u čelo ili elektronarkozom;
- svinje i ovce - elektronarkozom ili izlaganje ugljen dioksidu;
- živina- elektronarkozom ili CO₂.

Nacrt zakona o zaštiti i dobrobiti životinja

Ovim Zakonom regulira se:

- Zaštita životinja pri držanju i uzgoju
- Zaštita životinja pri obavljanju zdravstvene zaštite i zootehničkih zahvata
- Zaštitu životinja pri usmrćivanju i klanju životinja
- Zaštita životinja pri prijevozu
- Zaštita divljih životinja
- Zaštita životinja u zoološkim vrtovima, cirkusima i na izložbama

- Zaštita napuštenih i izgubljenih životinjama
- Zaštita životinja za oglede i druga naučna istraživanja
- Osnivanje Stručnog savjeta za zaštitu životinja
- Nadzor nad sprovođenjem Zakona
- Nadležnost državnih organa
- Kaznene odredbe

Rezime

- Nacrt zakona o zaštiti i dobrobiti životinja nalazi se u proceduri usvajanja na državnom nivou.
- Donošenjem Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja stvara se novi okvir za zaštitu životinja i novi pristup ovom pitanju u BiH.
- Donošenje Zakona je još jedan pomak ka ispunjavanju zahtjeva i standarda EU.

- ***Hvala na pažnji!***